

כתיבה ממוזגת למטרות אקדמיות

הסדנה על פי הנחייתן של ד"ר עליזה עמיר והלה אתקין

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף השפות

הפיקוח על הוראת העברית

מבוא

- במאה ה-21 התמודדות עם כמויות גדולות של מידע
- מקורות מידע מגוונים, בערוצים שונים ובייצוגים שונים.
- מידע זמין
- שימוש מושכל במידע
- התמודדות עם המידע : מיזוג מידע.

היכן הלומד נדרש למזג מידע ?

- במרוצת הלימוד השוטף ובמיזמים מיוחדים
- משימות רחבות כמו מבחן מקיף, הכנת הרצאה או כתיבת עבודה
- מטלה ממוזגת בין שני טקסטים כבר בכיתה ח כחלק ממפרט התכנים של המיצ"ב.
- בכיתה י מיזוג בין מספר טקסטים, ולעתים אף בין ייצוגים שונים של מידע.

מה הידע והמיומנויות שרכש התלמיד עד היום?

○ עד היום נדרש התלמיד למטלת סיכום על פי עקרונות של השמטה,

הכללה והבניה.

מטלה זו כללה מיזוג ונאמנות לדרישות המטלה. עם זאת, לא הונחה

התלמיד לכתוב סיכום **למטרה אמתית ולנמען אמת**. בשנים האחרונות

בבחינות הבגרות בשאלון א התחלנו להדגיש את אזכור המקורות בגוף

הסיכום.

מהו תוצר הכתיבה שאנו מצפים לו בכתיבה ממוזגת לצורכי למידה ולכתיבת עבודה?

- אחד מתוצרי הכתיבה האפשריים היא סקירת ספרות.
- יש המכנים את הסקירה **מבוא**.
- מיזוג המידע נדרש בכל מסגרת של עבודה אקדמית.
- המטרה שלנו היא להכשיר את הלומדים לכתוב מיזוג שיש לו ערך אקדמי ולתת לו להתמודד עם תשתית תאורטית: קריאת מידע , איסוף המידע ומיזוגו.

פעילות 1

מאפייני הסקירה: למידה באמצעות הבנייה של ידע

- מה המאפיינים של הסקירה לפי הדוגמאות שבהן התבוננתם?
- מה הופך את הטקסט שקראנו לסקירה?

מאפייני הסקירות:

מיון המאפיינים וסיווגם :

מודלים לעבודה

- אם הפעילות נערכת בזוגות או בקבוצות – נסחו כרזה הכוללת את מאפייני הסקירה.
- במליאה – כל משתלם ינסח הכללה, תובנה או מאפיין אחד מהסקירה שקרא.
- משתלם כמורה או כמרצה: הסבר למישהו אחר איך כותבים סקירה

פעילות 2: "להתכתב עם המופך"

○ מה מאחד בין הדוגמאות? מה משותף לדוגמאות?

○ מה מייחד כל אחת מהדוגמאות?

מתוך חוזר המפמ"ר להוראת העברית תשע"ו/2

בפרק זה תידרש כתיבה הממזגת בין כמה טקסטים מסוגים שונים בהתאם לדרישות המטלה ולמטרותיה.

○ מרכיבים מרכזיים להערכתו של מיזוג מידע (עמיר ואתקין, 2014):

○ השמטה, הכללה והבנייה (van Dijk, & Kintsch, 1978)

● השמטה – הפחתת מידע שאנו חיוני למטרת המיזוג

● הכללה – ניסוח מכליל של מידע משותף מהטקסטים השונים והימנעות

מחזרה על אותם רעיונות מפי כותבים שונים

● הבניה – בנייה מחודשת של הטקסט על פי מטרות המיזוג

לסיכום

- **עקרונות** של תמצות/סיכום: השמטה, הכללה, הבניה מחדש
- **עקרונות** של **אתיקה** בכתיבה אקדמית: הבאת דברים בשם אומרם, אזכור המקורות באחת הדרכים המקובלות בגוף הסיכום ובביבליוגרפיה
- המידע מוצג כטקסט רציף ושלם.
- **עקרון** של טקסט **אוטונומי** בלתי מהוקשר, שאינו מחייב את הלומדים להכיר את הטקסטים ששימשו לתשתית הסקירה.

- **נאמנות למקורות המידע**
- **הימנעות מהעתקה גורפת של חלקים גדולים ממקורות המידע השונים**
- **אזכור מקוצר של מקורות המידע בגוף הטקסט (כגון שם המשפחה של המחבר, שנת פרסום)**
- **רישום ביבליוגרפי על פי המוסכמות האקדמיות: שם המחבר/ים; שנת הפרסום; שם המאמר/שם הספר; בימת הפרסום**
- **שימוש בדרכי מסירה שונות, כגון דיבור ישיר, דיבור עקיף והסגרים**
- **שימוש מדויק בפועלי הבעה**

○ לשון:

○ שמירה על משלב לשון אחיד והולם המתאים לכתיבה עיונית

○ אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות

○ תחביר: מבנה משפט תקין, התאם דקדוקי (מין, מספר, זמן, גוף

ויידוע), שימוש תקין במילות יחס ובמילות קישור

○ פיסוק: שימוש הולם בסימני הפיסוק

○ כתיב נכון

לעיון ולקריאה נוספת:

- עמיר, ע' ואתקין, ה' (2014) - מיוזג מידע - יחידת הוראה. משרד החינוך, הפיקוח על הוראת העברית.
- Kintsch, W. & van Dijk, T.A. (1978). Toward a model of text comprehension and production, *Psychological Review* 85 (5): 363-394

